

TER BESLISSING

Aan

de

notitie

gesprek vz IBO Toeslagen met commissie Donner

Inspectie der Rijksfinanciën

Inlichtingen

T 070

F 070

@minfin.nl

www.minfin.nl

Datum

9 juli 2019

Notitienummer

2019-0000113885

Auteur

Van

Kopie aan

Aanleiding

Op verzoek van de commissie Donner vindt op donderdag 18 juli aanstaande een gesprek plaats tussen de commissie Donner en de van het IBO Toeslagen, . Ter voorbereiding hierop heeft de IBO-werkgroep aan de geadviseerd om, indien dit ter sprake komt, de reeds afgeronde analyse van het IBO onder embargo aan de commissie Donner aan te bieden. is het hier ook mee eens.

Gevraagd besluit

- Stemt u in met de mogelijkheid dat in het gesprek onder embargo de in het IBO afgeronde analyse aanbiedt aan de commissie Donner?
- De gedachte hierachter is driedelig. Ten eerste wordt de commissie Donner daar mee op weg geholpen, ten tweede vergoot dit de kans dat beide onderzoeken uitgaan van dezelfde feitenbasis en ten derde geeft dit de commissie helderheid over de scope van het IBO in relatie tot hun scopebepaling.
- Het is dan aan de commissie Donner om te besluiten of zij dit aanbod gezien hun onafhankelijkheid willen accepteren. zal expliciet meegeven dat de commissie Donner niet naar het IBO rapport verwijst zolang het IBO rapport niet openbaar is.

Toelichting

Opdracht commissie Donner

De opdracht aan de commissie Donner bestaat uit drie vragen:

1. Welke beleids- en beoordelingsruimte heeft Toeslagen naar het oordeel van de adviescommissie in de verdere afhandeling van de zogenoemde CAF 11-zaken en in aanverwante zaken, mede in het licht van de uitspraak van de Raad van State (RvS) van 24 april 2019, en wat kan hierbij als een voor alle betrokkenen passende oplossing worden gezien? De adviescommissie wordt uitdrukkelijk gevraagd zowel de doorwerking naar de nog lopende zaken als naar de onherroepelijk vaststaande zaken te bezien.
2. Wat is het oordeel van de adviescommissie in meer algemene zin over het handelen van Toeslagen in andere zaken waarin vermoedens van georganiseerde fraude aan de orde zijn? Is de positie van de toeslaggerechtigden hierbij voldoende gewaarborgd, welke beleids- en beoordelingsruimte heeft de Belastingdienst hier binnen de bestaande wettelijke kaders en welke conclusies kunnen hieruit voor de uitvoering van de toeslagen in de toekomst worden getrokken?

3. Hoe is het volgens de adviescommissie in algemene zin met de praktische rechtsbescherming van de toeslaggerechtigden gesteld, en welke verbeteringen zijn hier wenselijk? Hierbij kan mede in de beschouwing worden betrokken dat het bij de toeslagen om kwetsbare groepen kan gaan waarvoor niet altijd voldoende duidelijk is wat van hen wordt verwacht. Bij het advies wordt ook betrokken de aanwezigheid van bijzondere categorieën persoonsgegevens – meer in het bijzonder [tweede] nationaliteit – bij Toeslagen.

De verwachting is dat het eindrapport van de commissie Donner eind december 2019 afgerond zal zijn.

Opdracht IBO Toeslagen

Aanleiding voor het IBO Toeslagen is onder meer de politieke en maatschappelijke aandacht voor de toenemende schuldenproblematiek (en de rol van de overheid als schuldeiser) en publicaties over het gebruik van gedragsinzichten bij de vormgeving van beleid (WRR – 'Weten is nog geen doen'). Centrale focus in dit IBO is daarom het perspectief van de (toeslaggerechtigde) burger. Het IBO bestaat uit twee deelonderzoeken. Het doel van deelonderzoek 1 van dit IBO is om te komen tot verbetermogelijkheden, die op de relatief korte termijn binnen het huidige stelsel door te voeren zijn, waarmee de complexiteit voor de burger, het niet-gebruik en terugvorderingen (afgelopen jaar ca 2,3 mln.) verminderd worden. In deelonderzoek 2 wordt onderzocht hoe het toeslagenstelsel op een andere manier vorm gegeven kan worden. In deze fase begint het denken met een wereld zonder toeslagen. Het IBO buigt zich niet over het anti-fraudebeleid van de Belastingdienst/Toeslagen en de CAF zaken. Wel wordt waar mogelijk de fraudegevoeligheid van voorgestelde maatregelen getoetst.

Deel 1 van het IBO moet 1 oktober 2019 afgerond zijn en deel 2 op 1 december 2019. Vanwege de nog op te stellen kabinetsreactie voor deel 1 is de verwachting dat beide delen in december aan de Kamer aangeboden kunnen worden. Qua afronding loopt het IBO Toeslagen dus gelijk met de planning van de commissie Donner.

Mogelijke samenhang en voorstel

Er zou bij de beantwoording van vraag 3 van de commissie Donner overlap kunnen ontstaan met het IBO. Wij begrijpen van het secretariaat van de commissie dat de commissie zich nog beraadt over de exacte scope van hun beantwoording van vraag 3.

De IBO-werkgroep heeft zich de afgelopen maanden flink verdiept in het toeslagenstelsel en grondige analyses uitgevoerd van het aantal terugvorderingen en nabetalingen, de omvang van het niet-gebruik en de relatie met de schuldenproblematiek. Ook de mogelijke oorzaken zijn onder andere met behulp van inzichten uit de gedragswetenschappen in beeld gebracht. De werkgroep heeft deze analyse recent voltooid. De werkgroep zou deze analyse, mits dit in het gesprek ter sprake komt, onder embargo aan de commissie Donner aan willen bieden. De beleidsmaatregelen liggen nu ter uitvoeringstoets voor bij de Belastingdienst/Toeslagen en zullen niet aangeboden worden aan de commissie Donner.

Ten eerste omdat de tijd die de commissie Donner beschikbaar heeft beperkt is en de analyse, inclusief belangrijkste kenmerken van het toeslagenstelsel, de commissie mogelijk op weg zou kunnen helpen.

Ten tweede omdat de onderzoeken vrijwel gelijktijdig aan de Tweede Kamer aangeboden worden en het de geloofwaardigheid van beide onderzoeken te goede komt als zij van dezelfde feitenbasis uitgaan.

Tot slot ten derde omdat de commissie dan inzicht krijgt in de scope van het IBO Toeslagen, welke zij mogelijk kan gebruiken bij de scopebepaling in de beantwoording van hun onderzoeksvraag 3.

De werkgroep is zich ervan bewust dat de commissie Donner een onafhankelijke commissie is en daarom ook volledig onafhankelijk haar werk moet kunnen doen. Vandaar dat het voorstel is dat de voorzitter in het gesprek het aanbod mondeling doet en hierover van tevoren geen afstemming plaats vindt met het secretariaat van de commissie Donner. Het is dus aan de commissie om te besluiten om kennis te nemen van de analyse-uitkomsten van het IBO. Het kan zijn dat het rapport van de commissie Donner voor het rapport van het IBO Toeslagen verschijnt. Vandaar dat met de commissie afgesproken zal worden dat zij niet naar het IBO rapport verwijzen als het IBO rapport nog niet openbaar is.